2024/1712

24.6.2024.

EIROPAS PARLAMENTA UN PADOMES DIREKTĪVA (ES) 2024/1712

(2024. gada 13. jūnijs),

ar ko groza Direktīvu 2011/36/ES par cilvēku tirdzniecības novēršanu un apkarošanu un cietušo aizsardzību

EIROPAS PARLAMENTS UN EIROPAS SAVIENĪBAS PADOME,

ņemot vērā Līgumu par Eiropas Savienības darbību, un jo īpaši tā 82. panta 2. punktu un 83. panta 1. punktu,

ņemot vērā Eiropas Komisijas priekšlikumu,

pēc leģislatīvā akta projekta nosūtīšanas valstu parlamentiem,

ņemot vērā Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejas atzinumu ([1]),

saskaņā ar parasto likumdošanas procedūru ([2]),

tā kā:

(1) Cilvēku tirdzniecība ir smags noziegums, kas bieži tiek veikts organizētās noziedzības satvarā, un tā ir rupjš cilvēktiesību pārkāpums, ko nepārprotami aizliedz Eiropas Savienības Pamattiesību harta ("Harta"). Cilvēku tirdzniecības novēršana un apkarošana un cilvēku tirdzniecībā cietušo atbalstīšana neatkarīgi no to izcelsmes valsts joprojām ir Savienības un dalībvalstu prioritāte.

(2) Cilvēku tirdzniecībai ir dažādi pamatcēloņi. Nabadzība, konflikts, nevienlīdzība, uz dzimumu balstīta vardarbība, reālu nodarbinātības iespēju vai sociālā atbalsta neesamība, humanitāra krīze, bezvalstniecība un diskriminācija ir vieni no galvenajiem faktoriem, kuru dēļ cilvēki, it sevišķi sievietes, bērni un marginalizētu grupu locekļi, ir mazāk pasargāti pret cilvēku tirdzniecību.

(3) Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva 2011/36/ES ([3]) ir galvenais Savienības tiesību instruments cilvēku tirdzniecības novēršanai un apkarošanai un šādos noziegumos cietušo aizsardzībai. Minētā direktīva nosaka visaptverošu regulējumu cilvēku tirdzniecības novēršanai, nosakot minimālos noteikumus noziedzīgu nodarījumu un sankciju definēšanai. Tajā iekļauti arī kopīgi noteikumi, lai pastiprinātu cilvēku tirdzniecības novēršanu, palīdzības sniegšanu cietušajiem, kā arī to aizsardzību, ņemot vērā dzimuma, invaliditātes un bērnu perspektīvu, kā arī uz cietušo vērstu pieeju.

(4) Cilvēku tirdzniecība var saasināties, ja tā ir saistīta diskrimināciju dzimuma un citu ar Savienības tiesību aktiem aizliegtu diskriminācijas iemeslu kombinācijas dēļ. Tādēļ dalībvalstīm būtu jāpievērš pienācīga uzmanība cietušajiem, kurus skārusi šāda intersekcionālā diskriminācija un no tās izrietošā neaizsargātība, paredzot īpašus pasākumus gadījumiem, kad pastāv diskriminācijas veidu pārklāšanās. Īpaša uzmanība būtu jāpievērš diskriminācijai rases un etniskās izcelsmes dēļ.

(5) Komisija 2021. gada 14. aprīļa paziņojumā par ES Stratēģiju cilvēku tirdzniecības apkarošanai 2021.–2025. gadam noteica politikas reakciju, kurā izmantota visaptveroša daudzdisciplīnu pieeja – sākot ar cilvēku tirdzniecības novēršanu un cietušo aizsardzību un beidzot ar cilvēku tirgotāju kriminālvajāšanu un notiesāšanu. Minētajā paziņojumā ietilpst vairāki pasākumi, kas jāīsteno, cieši iesaistot pilsoniskās sabiedrības organizācijas. Lai ņemtu vērā mainīgās tendences cilvēku tirdzniecības jomā un novērstu Komisijas konstatētās nepilnības, kā arī turpinātu

([1]) OV C 228, 29.6.2023., 108. lpp.
([2]) Eiropas Parlamenta 2024. gada 23. aprīļa nostāja (*Oficiālajā Vēstnesī* vēl nav publicēta) un Padomes 2024. gada 27. maija lēmums.
([3]) Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva 2011/36/ES (2011. gada 5. aprīlis) par cilvēku tirdzniecības novēršanu un apkarošanu un cietušo aizsardzību, un ar kuru aizstāj Padomes Pamatlēmumu 2002/629/TI (OV L 101, 15.4.2011., 1. lpp.).

pastiprināt centienus cīņā pret šo noziegumu, ir nepieciešams grozīt Direktīvu 2011/36/ES. Konstatētās nepilnības krimināltiesiskajā reakcijā, kuru dēļ jāpielāgo tiesiskais regulējums, attiecas uz nodarījumiem, kas saistīti ar cilvēku tirdzniecību un veikti juridisku personu interesēs, uz datu vākšanas sistēmu, uz sadarbību un koordināciju Savienības un valstu līmenī un uz valstu sistēmām, kuru mērķis ir agrīni atklāt un identificēt cilvēku tirdzniecībā cietušos un sniegt viņiem specializētu palīdzību un atbalstu.

(6) Surogācijas, piespiedu laulību vai nelikumīgas adopcijas ekspluatācija var jau tagad ietilpt tādu nodarījumu jomā, kas saistīti ar cilvēku tirdzniecību, kā definēts Direktīvā 2011/36/ES, ciktāl ir izpildīti visi kritēriji, kas veido minētos nodarījumus. Tomēr, ņemot vērā minēto darbību smagumu un lai cīnītos pret tādu nodarījumu skaita un nozīmības pastāvīgo pieaugumu, kas saistīti ar cilvēku tirdzniecību un izdarīti citos nolūkos, nevis seksuālai izmantošanai vai darbaspēka ekspluatācijai, surogācija, piespiedu laulība vai nelikumīga adopcija būtu jāiekļauj minētajā direktīvā kā ekspluatācijas veidi, ciktāl tie atbilst cilvēku tirdzniecības pamatelementiem, tostarp kritērijiem attiecībā uz līdzekļiem. Jo īpaši attiecībā uz cilvēku tirdzniecību surogācijas ekspluatācijas nolūkā šī direktīva vēršas pret tiem, kuri piespiež vai maldu ceļā pārliecina sievietes kļūt par surogātmātēm. Grozījumi Direktīvā 2011/36/ES, ka izdarīti ar šo direktīvu, neskar laulības, adopcijas, piespiedu laulības un nelikumīgas adopcijas vai ar to saistītu nodarījumu, izņemot cilvēku tirdzniecības, definīcijas, ja tās paredzētas valstu vai starptautiskos tiesību aktos. Minētie noteikumi neskar arī valstu noteikumus par surogāciju, tostarp krimināltiesības vai ģimenes tiesības.

(7) Bērni, kas ievietoti aprūpes un slēgta tipa iestādēs, ir grupa, kas ir īpaši nepasargāta pret cilvēku tirdzniecību. Viņi var ciest no cilvēku tirdzniecības, kad tiek ievietoti minētajās iestādēs, uzturoties tajās un pēc tam.

(8) Arvien vairāk nodarījumu, kas saistīti ar cilvēku tirdzniecību, tiek izdarīti vai veicināti, izmantojot informācijas vai komunikācijas tehnoloģijas. Cilvēku tirgotāji bieži izmanto internetu un sociālos medijus, lai cita starpā vervētu, reklamētu vai ekspluatētu cietušos, viņus kontrolētu un organizētu viņu pārvadāšanu. Internets un sociālie mediji tiek izmantoti arī ekspluatējošu materiālu izplatīšanai. Informācijas tehnoloģijas arī kavēt noziegumu savlaicīgu atklāšanu un cietušo un izdarītāju identificēšanu.

(9) Spēkā esošais tiesiskais regulējums Direktīvā 2011/36/ES cilvēku tirdzniecības definīcijas darbības jomā jau ietver noziegumus, kas izdarīti, izmantojot informācijas un komunikācijas tehnoloģijas, piemēram, cietušo vervēšanā un ekspluatācijā, viņu pārvadāšanas un izmitināšanas organizēšanā, cietušo reklamēšanā tiešsaistē un potenciālo klientu uzrunāšanā, cietušo kontrolēšanā un saziņā starp nodarījumu izdarītājiem, tostarp visus saistītos finanšu darījumus. Lai pievērstos šim cilvēku tirgotāju darbības veidam, tiesībaizsardzības iestādēm ir jāuzlabo savas digitālās spējas un speciālās zināšanas un jāseko līdzi tehnoloģiju attīstībai. Turklāt dalībvalstis tiek aicinātas apsvērt iespēju izmantot preventīvus pasākumus, jo īpaši tos, kuru mērķis ir mazināt pieprasījumu un kuri vēršas pret tiešsaistes pakalpojumu ļaunprātīgu izmantošanu cilvēku tirdzniecības nolūkā.

(10) Turklāt sodu līmenim par cilvēku tirdzniecību būtu jāatspoguļo lielāks nosodījums par smagākiem nodarījumu veidiem un par to kaitējošāku un ilgstošāku ietekmi uz cietušajiem. Tas attiecas arī uz pastiprinošo efektu, ko rada ekspluatējoša materiāla izplatīšana, tostarp slēgtās grupās, kas pieejamas ierobežotam dalībnieku skaitam. Tādēļ ir nepieciešams kā atbildību pastiprinošu apstākli paredzēt attēlu vai video, vai līdzīgu seksuāla rakstura materiālu, kuros iesaistīts cietušais, izplatīšanu, izmantojot informācijas un komunikācijas tehnoloģijas.

(11) Lai gan nepastāv pienākums noteikt smagākus sodus, dalībvalstīm būtu jānodrošina, ka tiesneši vai tiesas, piespriežot sodu likumpārkāpējiem, var ņemt vērā šajā direktīvā noteiktos atbildību pastiprinošos apstākļus. Tiesnesim vai tiesai ir rīcības brīvība noteikt, vai nepieciešams noteikt smagāku sodu konkrēto atbildību pastiprinošo apstākļu dēļ, ņemot vērā visus konkrētās lietas faktiskos apstākļus. Dalībvalstīm nevajadzētu būt pienākumam paredzēt atbildību pastiprinošus apstākļus, ja valstu tiesību aktos ir paredzēts, ka par noziedzīgu nodarījumu, proti, attēlu vai video, vai līdzīgu seksuāla rakstura materiālu, kuros iesaistīts cietušais, izplatīšanu, izmantojot informācijas un komunikācijas tehnoloģijas, ir jāparedz sods kā par atsevišķu noziedzīgu nodarījumu, un tas var novest pie bargāka soda saskaņā ar valstu tiesību aktiem.

(12) Lai pastiprinātu krimināltiesisko reakciju uz nodarījumiem, kas saistīti ar cilvēku tirdzniecību un kas izdarīti juridisku personu labā, un atturētu no minēto nodarījumu veikšanas, sankciju režīms pret juridiskām personām būtu jāprecizē un jāsaskaņo ar citiem Savienības krimināltiesību instrumentiem. Saskaņā ar Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvu 2014/23/ES ([4]), Direktīvu 2014/24/ES ([5]) un Direktīvu 2014/25/ES ([6]) notiesāšana ar galīgu spriedumu par bērnu darbu vai citiem cilvēku tirdzniecības veidiem ir pamats izslēgšanai no dalības iepirkuma procedūrā vai koncesijas piešķiršanas procedūrā. Tomēr dalībvalstis var nolemt, ka krimināls odi vai cita veida sankcijas vai pasākumi, ko var piemērot juridiskām personām, ietver šādu juridisku personu izslēgšanu no iepirkuma procedūrām vai koncesijām, lai aptvertu arī tādus iepirkumus un koncesijas, kuru vērtība nepārsniedz attiecīgajās direktīvās noteiktās robežvērtības.

(13) Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva (ES) 2024/1260 ([7]) nosaka minimālos noteikumus par nozieguma rīku un noziedzīgi iegūtu līdzekļu iesaldēšanu un konfiskāciju krimināllietās, un tā ir piemērojama noziedzīgiem nodarījumiem, uz kuriem attiecas Direktīva 2011/36/ES. Tāpēc Direktīvas 2011/36/ES noteikumi par iesaldēšanu un konfiskāciju ir novecojuši un būtu jāatceļ.

(14) Direktīva 2011/36/ES paredz iespēju nesaukt pie atbildības cilvēku tirdzniecībā cietušos un tiem nepiemērot sodus par noziedzīgiem nodarījumiem, ko viņi tikuši piespiesti izdarīt, ja šāda piespiešana bijusi tiešas sekas cilvēku tirdzniecībai. Lai vēl vairāk mudinātu cilvēku tirdzniecībā cietušos ziņot par noziegumu vai lūgt atbalstu un palīdzību un pārliecinātu viņus par iespējām netikt sauktiem pie atbildības, ir lietderīgi paplašināt attiecīgā noteikuma darbības jomu, attiecinot to uz visām nelikumīgām darbībām, ko cietušie tikuši piespiesti izdarīt, ja šāda piespiešana bijusi tiešas sekas cilvēku tirdzniecībai, piemēram, uz administratīviem pārkāpumiem, kas saistīti ar prostitūciju, ubagošanu, slaistīšanos vai nedeklarētu darbu, vai citām darbībām, kurām saskaņā ar valstu tiesību aktiem nav krimināltiesiska rakstura, bet par kurām piemēro administratīvus vai finansiālus sodus.

(15) Lai uzlabotu valstu spēju agrīnā stadijā atklāt un identificēt cietušos un nosūtīt tos uz atbilstošiem aizsardzības, palīdzības un atbalsta dienestiem, ir nepieciešams ar normatīvajiem un administratīvajiem aktiem dalībvalstīs izveidot vienu vai vairākus mehānismus cietušo nosūtīšanai. Formālu mehānismu izveide cietušo nosūtīšanai un valstu kontaktpunkta iecelšana cietušo pārrobežu nosūtīšanai ir būtiski pārrobežu sadarbības uzlabošanas pasākumi. Nosūtīšanas mehānisma satvaram vajadzētu būt pārredzamam, pieejamam un saskaņotam, tādējādi atvieglojot cilvēku tirdzniecībā cietušo agrīnu atklāšanu un identificēšanu un atbalsta vai palīdzības sniegšanu viņiem, kā arī cietušo nosūtīšanu atbildīgajām valstu organizācijām un struktūrām. Šādā satvarā būtu jāidentificē iesaistītās kompetentās iestādes, pilsoniskās sabiedrības organizācijas un citas ieinteresētās personas un jānosaka to attiecīgie pienākumi, tostarp procedūras un saziņas veids. Minētie nosūtīšanas mehānismi var būt noteiktu procedūru, pamatnostādņu, sadarbības mehānismu vai protokolu kopums. Nosūtīšanas mehānisms būtu jāpiemēro visiem cietušajiem un visiem cilvēku tirdzniecības nodarījumu veidiem, ņemot vērā cietušo individuālo neaizsargātību. Dalībvalstis tiek mudinātas izveidot vienu vienotu nosūtīšanas mehānismu, ja valstu pārvaldes kārtība to pieļauj. Kontaktpunktam būtu jākalpo par kontaktpunktu cietušo pārrobežu nosūtīšanai attiecībās starp iestādēm vai struktūrām, kas ir atbildīgas par pārrobežu atbalstu cietušajiem dažādās dalībvalstīs, bet nebūtu jākalpo par kontaktpunktu pašiem cietušajiem. Kontaktpunktu pamatā var būt esoši mehānismi vai pārvaldības struktūras, un tiem nebūs jāaizstāj valstu sūdzību izskatīšanas mehānismi vai palīdzības dienesti.

(16) Lai uzlabotu palīdzību un atbalstu cilvēku tirdzniecībā cietušajiem, dalībvalstīm būtu jānodrošina, ka cietušajiem ir piekļuve patversmēm un drošam mājoklim, kas aprīkots, lai apmierinātu cilvēku tirdzniecībā cietušo īpašās vajadzības. Lai stiprinātu varbūtējo vai identificēto cietušo drošību, dalībvalstis tiek mudinātas noteikt prasību, ka personālam, kas patversmēs ir saskarē ar cilvēku tirdzniecībā cietušajiem, nav sodāmība par nodarījumiem, kas saistīti ar cilvēku tirdzniecību, vai par citiem noziegumiem vai nodarījumiem, kas rada nopietnas šaubas par viņu spēju uzņemties atbildību par cietušajiem.

([4]) Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva 2014/23/ES (2014. gada 26. februāris) par koncesijas līgumu slēgšanas tiesību piešķiršanu (OV L 94, 28.3.2014., 1. lpp.).

([5]) Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva 2014/24/ES (2014. gada 26. februāris) par publisko iepirkumu un ar ko atceļ Direktīvu 2004/18/EK (OV L 94, 28.3.2014., 65. lpp.).

([6]) Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva 2014/25/ES (2014. gada 26. februāris) par iepirkumu, ko īsteno subjekti, kuri darbojas ūdensapgādes, enerģētikas, transporta un pasta pakalpojumu nozarēs, un ar ko atceļ Direktīvu 2004/17/EK (OV L 94, 28.3.2014., 243. lpp.).

([7]) Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva (ES) 2024/1260 (2024. gada 24. aprīlis) par līdzekļu iesaldēšanu un konfiskāciju (OV L, 2024/1260, 2.5.2024., ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2024/1260/oj).

(17) Personas ar invaliditāti, jo īpaši sievietes un bērni, ir pakļautas lielākam riskam ciest no cilvēku tirdzniecības. Sniedzot šiem cietušajiem atbalsta pasākumus, dalībvalstīm būtu jāņem vērā cilvēku tirdzniecībā cietušo invalīdu īpašās vajadzības.

(18) Dalībvalstīm būtu arī jānodrošina, ka cietušie saņem palīdzību neatkarīgi no viņu valstspiederības vai bezvalstnieka, pilsonības, dzīvesvietas vai uzturēšanās statusa, kā arī ekspluatācijas veida. Palīdzības mērķim vajadzētu būt pilnīgai reintegrācijai sabiedrībā, kas var ietvert piekļuvi izglītībai, apmācībai un darba tirgum saskaņā ar valstu tiesību aktiem, kā arī atgriešanos pastāvīgā dzīvē.

(19) Dalībvalstīm patvēruma procedūru gaitā būtu jāņem vērā to cilvēku tirdzniecībā cietušo īpašā neaizsargātības situācija, kam var būt nepieciešama starptautiskā aizsardzība, tostarp attiecīgā gadījumā izmantojot īpašas procesuālās garantijas saskaņā ar Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (ES) 2024/1348 ([8]) un īpašas uzņemšanas vajadzības saskaņā ar Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvu (ES)2024/1346 ([9]).

(20) Lai cietušie atkārtoti neciestu no cilvēku tirdzniecības Savienībā, ir svarīgi, ka, pārsūtot cietušos saskaņā ar Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (ES) 2024/1351 ([10]), dalībvalstis nepārsūta cietušos uz dalībvalsti, par kuru ir pamatots iemesls uzskatīt, ka pārsūtīšanas uz minēto dalībvalsti rezultātā cietušie saskarsies ar reālu risku, ka tiks pārkāptas viņu pamattiesības necilvēcīgas vai pazemojošas izturēšanās veidā Hartas 4. panta nozīmē.

(21) Cilvēku tirdzniecībā cietušajiem ir tiesības pieteikties uz starptautisko aizsardzību vai līdzvērtīgu nacionālo statusu. Attiecīgā gadījumā viņiem ir arī iespēja izmantot uzturēšanās atļauju saskaņā ar Padomes Direktīvu 2004/81/EK ([11]). Tāpēc dalībvalstīm būtu jānodrošina, ka abas attiecīgās procedūras ir savstarpēji papildinošas un neizslēdz viena otru.

(22) Bezvalstnieki ir pakļauti lielākam riskam ciest no cilvēku tirdzniecības. Piemērojot šo direktīvu, ir svarīgi pievērst īpašu uzmanību minētajai neaizsargātajai grupai.

(23) Bērni ir uzskatāmi par vienu no visneaizsargātākajām grupām, pret ko vēršas organizētās noziedzības grupējumi, kuri iesaistīti cilvēku tirdzniecībā. Šādas noziedzīgas grupas bieži izmanto bērnus, viņus vervējot un vēlāk izmantojot noziedzīgu darbību veikšanai. Dalībvalstīm būtu jāveicina vai jāpiedāvā regulāra un specializēta apmācība speciālistiem, kuri varētu nonākt saskarē ar šādiem bērniem, lai tos atklātu un identificētu kā cietušos.

(24) Visiem pasākumiem, kas ierobežo bērnu brīvību, lai viņus aizsargātu no cilvēku tirdzniecības, vajadzētu būt absolūti nepieciešamiem, samērīgiem un atbilstīgiem to mērķi aizsargāt konkrēto bērnu.

(25) Lai atvieglotu kompensācijas izmaksu cietušajiem, dalībvalstis var izveidot valsts fondu cietušajiem vai līdzīgus instrumentus, kuri var ietvert tiesību aktus, kas nodrošina kompensāciju cilvēku tirdzniecībā cietušajiem.

(26) Lai izstrādātu saskanīgu politikas reakciju ar mērķi vājināt pieprasījumu, kas veicina cilvēku tirdzniecību, un vēl vairāk stiprinātu un saskaņotu krimināltiesiskos centienus visās dalībvalstīs šādu pieprasījumu samazināt, ir svarīgi noteikt krimināltbildību par pakalpojumu izmantošanu, ja cietušais tiek ekspluatēts šādu pakalpojumu sniegšanai un pakalpojumu izmantotājs zina, ka persona, kura sniedz pakalpojumu, ir cietušais nodarījumā, kas saistīts ar cilvēku tirdzniecību. Šā nodarījuma atzīšana par noziedzīgu nodarījumu ir daļa no pieprasījuma samazināšanai

([8]) Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2024/1348 (2024. gada 14. maijs), ar ko izveido kopīgu procedūru starptautiskajai aizsardzībai Savienībā un atceļ Direktīvu 2013/32/ES (OV L, 2024/1348, 22.5.2024., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1348/oj).

([9]) Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva (ES) 2024/1346 (2024. gada 14. maijs), ar ko nosaka standartus starptautiskās aizsardzības pieteikuma iesniedzēju uzņemšanai (pārstrādāta redakcija) (OV L, 2024/1346, 22.5.2024., ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2024/1346/oj).

([10]) Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2024/1351 (2024. gada 14. maijs) par patvēruma un migrācijas pārvaldību, ar ko groza Regulas (ES) 2021/1147 un (ES) 2021/1060 un atceļ Regulu (ES) Nr. 604/2013 (OV L, 2024/1351, 22.5.2024., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1351/oj).

([11]) Padomes Direktīva 2004/81/EK (2004. gada 29. aprīlis) par uzturēšanās atļaujām, kas izdotas tādiem trešo valstu valstspiederīgajiem, kuri ir cilvēku tirdzniecības upuri vai bijuši iesaistīti darbībās, kas veicina nelegālo imigrāciju, kuri sadarbojas ar kompetentajām iestādēm (OV L 261, 6.8.2004., 19. lpp.).

izmantotās visaptverošās pieejas, kuras mērķis ir vājināt lielo pieprasījumu, kas veicina visu veidu ekspluatāciju. Krimināltatbildības noteikšanai vajadzētu būt vērstai tikai uz tādu pakalpojumu izmantošanu, kas tiek sniegti tādas ekspluatācijas ietvaros, uz kuru attiecas cilvēku tirdzniecības nodarījums. Tāpēc nodarījums nebūtu jāattiecina uz klientiem, kuri iegādājas produktus, kas izgatavoti ekspluatējošos darba apstākļos, jo viņi nav pakalpojuma izmantotāji. Šī direktīva šajā sakarā nosaka minimālo tiesisko regulējumu, un dalībvalstis var brīvi pieņemt vai saglabāt stingrākus krimināltiesību noteikumus. Dalībvalstis savos tiesību aktos var noteikt krimināltatbildību par seksuālu darbību iegādi. Šī direktīva neskar veidu, kādā dalībvalstis savos valstu tiesību aktos risina prostitūcijas jautājumu.

(27) Šī direktīva paredz krimināltatbildību par tādu pakalpojumu izmantošanu, ko sniedz cilvēku tirdzniecībā cietušais, ja pakalpojuma izmantotājs zina, ka persona, kura sniedz pakalpojumu, ir cietušais. Jēdziens "zināt" būtu jāinterpretē saskaņā ar valstu tiesību aktiem. Katrā atsevišķā gadījumā, novērtējot, vai izmantotājs zināja, ka persona ir cilvēku tirdzniecībā cietušais, un, neskarot tiesu iestāžu neatkarību, būtu jāņem vērā lietas īpašie apstākļi. To, vai persona, to zināja, var izsecināt no objektīviem, faktiskiem apstākļiem. Apstākļi cita starpā var attiekties uz pašiem cietušajiem, nosacījumiem, kādos cietušajiem bija jāsniedz pakalpojumi, un konkrētiem faktiem, kurus varētu vērtēt kā pazīmes cilvēku tirgotāja kontrolei pār cietušajiem. Attiecībā uz apstākļiem, kas attiecas uz pašiem cietušajiem, var ņemt vērā valsts vai reģionālās valodas zināšanu trūkumu, acīmredzamas pazīmes, kas liecina par psiholoģisku vai fizisku kaitējumu vai bailēm, vai zināšanu trūkumu par pilsētām vai vietām, kur cietušie atrodas vai ir bijuši. Attiecībā uz apstākļiem, kas attiecas uz nosacījumiem, kādos pakalpojumi bija jāsniedz, varētu ņemt vērā pakalpojuma sniedzēja dzīves līmeni un darba apstākļus, kā arī to telpu stāvokli, kurās pakalpojums tiek sniegts. Pazīmes, kas liecina par cilvēku tirgotāja kontroli pār cietušajiem, varētu konstatēt, ja attiecībā uz pakalpojumu sniedzējiem pastāv acīmredzami ārēji kontroles pasākumi, to pārvietošanās brīvība ir ierobežota vai tas, ka pakalpojuma sniedzējiem nav savas valsts personas apliecība vai pase.

(28) Novēršanas un pieprasījuma samazināšanas darbībām vajadzētu būt mērķorientētām un diferencētām, lai efektīvi pievērstos dažādu cilvēku tirdzniecības veidu īpatnībām. Lai sasniegtu mērķi atturēt un samazināt pieprasījumu, kas veicina cilvēku tirdzniecību, ir svarīgi, lai dalībvalstis apsvērtu iespēju veikt turpmākus piemērotus pasākumus, kas paredzēti potenciālajiem un pašreizējiem izmantotājiem, piemēram, rīkot īpaši izstrādātas izpratnes veicināšanas kampaņas.

(29) Apmācības kontekstā un lai nodrošinātu, ka tiek efektīvi īstenoti valstu noteikumi attiecībā uz nesaukšanu pie atbildības vai sodu nepiemērošanu, dalībvalstīm būtu jāpalielina to prokuroru un tiesībaizsardzības iestāžu informētība, kas varētu nonākt saskarē ar cilvēku tirdzniecībā cietušajiem vai iespējamiem cietušajiem.

(30) Lai pastiprinātu valstu politikas atbildes pasākumus, ir jāizveido valstu cilvēku tirdzniecības apkarošanas koordinatori vai līdzvērtīgi mehānismi, un dalībvalstīm vajadzētu būt iespējai izveidot neatkarīgas struktūras. Dalībvalstu kompetencē ir izlemt, kuri subjekti tiek izraudzīti vai izveidoti kā valstu cilvēku tirdzniecības apkarošanas koordinatori vai kā līdzvērtīgi mehānismi vai neatkarīgas struktūras neatkarīgi no to nosaukuma, saskaņā ar dalībvalstu procesuālās autonomijas principu, ar noteikumu, ka šādiem subjektiem ir vajadzīgā kompetence, lai veiktu šajā direktīvā paredzētos uzdevumus.

(31) Būtiski ir vākt precīzus, saskaņotus un anonimizētus datus un savlaicīgi publicēt savāktos datus un statistiku, lai varētu pilnībā apzināt cilvēku tirdzniecības apmēru Savienībā. Ieviešot prasību dalībvalstīm katru gadu saskaņotā veidā vākt un iesniegt Komisijai statistikas datus par cilvēku tirdzniecību, tiks sperts nozīmīgs solis ceļā uz to, lai uzlabotu vispārējo izpratni par šo parādību un nodrošinātu datos pamatotas politikas un stratēģiju pieņemšanu.

(32) Lai atbalstītu valsts politiku, dalībvalstīm būtu jāizstrādā arī valsts cilvēku tirdzniecības apkarošanas rīcības plāni.

(33) Attiecībā uz bērniem dalībvalstis tiek mudinātas nodrošināt, ka valsts bērnu aizsardzības sistēmas izstrādā īpašus plānus cilvēku tirdzniecības novēršanai, tostarp attiecībā uz bērniem aprūpes iestādēs vai slēgta tipa iestādēs.

(34) Ņemot vērā to, ka šīs direktīvas mērķus, proti, novērst un apkarot cilvēku tirdzniecību un aizsargāt šādos noziegumos cietušos, nevar pietiekami labi sasniegt atsevišķās dalībvalstīs, bet darbības mēroga un iedarbības dēļ tos var labāk sasniegt Savienības līmenī, Savienība var pieņemt pasākumus saskaņā ar Līguma par Eiropas Savienību 5. pantā noteikto subsidiaritātes principu. Saskaņā ar minētajā pantā noteikto proporcionalitātes principu šajā direktīvā paredz vienīgi tos pasākumus, kas ir vajadzīgi minēto mērķu sasniegšanai.

(35) Šajā direktīvā tiek ievērotas pamattiesības un principi, kas atzīti Hartā, jo īpaši cilvēka cieņas respektēšana un aizsardzība, verdzības, piespiedu darba un cilvēku tirdzniecības aizliegums, tiesības uz personas fizisko un garīgo neaizskaramību, spīdzināšanas un necilvēcīgas vai pazemojošas izturēšanās vai sodu aizliegums, tiesības uz brīvību un drošību, personas datu aizsardzība, vārda un informācijas brīvība, brīvība izvēlēties profesiju un tiesības strādāt, sieviešu un vīriešu līdztiesība, bērna tiesības, cilvēku ar invaliditāti tiesības, bērnu darba aizliegums, tiesības uz efektīvu tiesiskās aizsardzības līdzekli un taisnīgu tiesu, kā arī noziedzīgu nodarījumu un sodu likumības un samērīguma principi. Šīs direktīvas mērķis jo īpaši ir nodrošināt minēto tiesību un principu pilnīgu ievērošanu, un tie attiecīgi jāīsteno.

(36) Saskaņā ar 3. pantu un 4.a panta 1. punktu Protokolā Nr. 21 par Apvienotās Karalistes un Īrijas nostāju saistībā ar brīvības, drošības un tiesiskuma telpu, kas pievienots Līgumam par Eiropas Savienību un Līgumam par Eiropas Savienības darbību, Īrija 2023. gada 20. aprīļa vēstulē ir paziņojusi, ka vēlas piedalīties šīs direktīvas pieņemšanā un piemērošanā.

(37) Saskaņā ar 1. un 2. pantu Protokolā Nr. 22 par Dānijas nostāju, kas pievienots Līgumam par Eiropas Savienību un Līgumam par Eiropas Savienības darbību, Dānija nepiedalās šīs direktīvas pieņemšanā, tā nav tai saistoša un nav jāpiemēro.

(38) Saskaņā ar Dalībvalstu un Komisijas 2011. gada 28. septembra kopīgo politisko deklarāciju par skaidrojošiem dokumentiem ([12]) dalībvalstis ir apņēmušās, paziņojot savus transponēšanas pasākumus, pamatotos gadījumos pievienot vienu vai vairākus dokumentus, kuros paskaidrota saikne starp direktīvas sastāvdaļām un atbilstīgajām daļām valsts transponēšanas instrumentos. Attiecībā uz šo direktīvu likumdevējs uzskata, ka šādu dokumentu nosūtīšana ir pamatota.

(39) Tādēļ Direktīva 2011/36/ES būtu attiecīgi jāgroza,

IR PIEŅĒMUSI ŠO DIREKTĪVU.

1. pants

Grozījumi Direktīvā 2011/36/ES

Direktīvu 2011/36/ES groza šādi:

1) direktīvas 2. pantu groza šādi:

a) panta 3. punktu aizstāj ar šādu:

"3. Ekspluatācija ietver vismaz personu iesaistīšanu prostitūcijā vai citus seksuālās izmantošanas veidus, piespiešanu veikt darbu vai sniegt pakalpojumus, tostarp ubagošanu, turēšanu verdzībā vai darbības, kas līdzinās turēšanai verdzībā, kalpībā, izmantošanu noziedzīgās darbībās vai orgānu izņemšanu, vai surogācijas, piespiedu laulību vai nelikumīgas adopcijas ekspluatāciju.";

b) panta 5. punktu aizstāj ar šādu:

"5. Ja darbības, kas minētas 1. punktā, attiecas uz bērnu, tās atzīstamas par sodāmu cilvēku tirdzniecības nodarījumu arī tad, ja neviens no 1. punktā minētajiem līdzekļiem nav izmantots. Šis punkts neattiecas uz 3. punktā minēto surogācijas ekspluatāciju, ja vien surogātmāte nav bērns.";

([12]) OV C 369, 17.12.2011., 14. lpp.

2) direktīvas 4. pantu groza šādi:

a) panta 2. punkta d) apakšpunktu aizstāj ar šādu:

"d) izdarīts īpaši vardarbīgi vai ir radījis cietušajam īpaši smagu kaitējumu, tostarp fizisku vai psiholoģisku kaitējumu.";

b) panta 3. punktu aizstāj ar šādu:

"3. Dalībvalstis veic vajadzīgos pasākumus, lai nodrošinātu, ka gadījumos, kad tie attiecas uz kādu no 2. pantā minētajiem nodarījumiem, saskaņā ar attiecīgajiem valstu tiesību aktu noteikumiem par atbildību pastiprinošiem apstākļiem uzskata:

a) to, ka nodarījumu ir izdarījušas valsts amatpersonas, pildot savus amata pienākumus;

b) to, ka nodarījuma izdarītājs ir veicinājis vai veicis attēlu vai video, vai līdzīgu seksuāla rakstura materiālu, kuros iesaistīts cietušais, izplatīšanu.";

3) direktīvas 5. pantu groza šādi:

a) panta 1. punkta ievaddaļu aizstāj ar šādu:

"1. Dalībvalstis veic vajadzīgos pasākumus, lai nodrošinātu, ka juridiskas personas var saukt pie atbildības par 2. un 3. pantā un 18.a panta 1. punktā minētajiem nodarījumiem, ko to labā, darbojoties individuāli vai kā juridiskas personas struktūras locekle, izdarījusi kāda persona, kura veic šīs juridiskās personas vadības pienākumus, pamatojoties uz:";

b) panta 2. un 3. punktu aizstāj ar šādu:

"2. Dalībvalstis arī nodrošina, ka juridisku personu var saukt pie atbildības gadījumos, kad 1. punktā minētās personas veiktas uzraudzības vai kontroles trūkums ir darījis iespējamu to, ka nodarījumus, kas minēti 2. un 3. pantā un 18.a panta 1. punktā, šīs juridiskās personas labā izdara persona, kas ir tās pakļautībā.

3. Juridiskas personas atbildība saskaņā ar 1. un 2. punktu neizslēdz kriminālprocesu pret fiziskām personām, kas ir 2. un 3. pantā un 18.a panta 1. punktā minēto nodarījumu izdarītāji, uzkūdītāji vai līdzdalībnieki.";

4) direktīvas 6. pantu aizstāj ar šādu:

"6. pants

Sankcijas juridiskām personām

1. Dalībvalstis veic vajadzīgos pasākumus, lai nodrošinātu, ka juridisku personu, kuru sauc pie atbildības, ievērojot 5. panta 1. vai 2. punktu, var sodīt ar iedarbīgiem, samērīgiem un atturošiem kriminālsodiem vai cita veida sankcijām vai pasākumiem.

2. Dalībvalstis veic vajadzīgos pasākumus, lai nodrošinātu, ka sankcijas vai pasākumi juridiskajām personām, kuras, ievērojot 5. panta 1. vai 2. punktu, sauc pie atbildības par 2. un 3. pantā un 18.a panta 1. punktā minētajiem nodarījumiem, ietver naudas sodu kā kriminālsodu vai naudas sodu, kas nav kriminālsods, un var ietvert citus kriminālsodus vai cita veida sankcijas vai pasākumus, piemēram:

a) tiesību saņemt valsts atbalstu vai palīdzību atņemšana;

b) izslēgšana no piekļuves publiskajam finansējumam, tostarp iepirkuma procedūrām, dotācijām, koncesijām un licencēm;

c) pagaidu vai pastāvīgs aizliegums veikt uzņēmējdarbību;

d) atļauju atsaukšana attiecībā uz tādu darbību veikšanu, kuru rezultātā izdarīts attiecīgais nodarījums;

e) pakļaušana tiesas uzraudzībai;

f) likvidācija ar tiesas lēmumu;

g) to struktūru slēgšana, kas izmantotas nodarījuma izdarīšanai;

h) ja tas ir sabiedrības interesēs, visa vai daļēja tāda tiesas nolēmuma publicēšana, kas attiecas uz izdarīto noziedzīgo nodarījumu un piemērotajām sankcijām vai pasākumiem, neskarot noteikumus par privātumu un personas datu aizsardzību.";

5) direktīvas 7. pantu svītro;

6) direktīvas 8. pantu aizstāj ar šādu:

"*8. pants*

Cietušo atbrīvošana no apsūdzības un sankcijām

Dalībvalstis saskaņā ar savu tiesību sistēmu pamatprincipiem veic pasākumus, kas vajadzīgi, lai nodrošinātu, ka kompetentās valstu iestādes ir tiesīgas cilvēku tirdzniecībā cietušos nesaukt pie krimināltbildības un tiem nepiemērot sankcijas par iesaistīšanos noziedzīgās vai citās nelikumīgās darbībās, ko viņi tikuši piespiesti izdarīt, ja šāda piespiešana bijusi tiešas sekas jebkurai no 2. pantā minētajām darbībām.";

7) direktīvas 9. pantu groza šādi:

a) panta 1. punktu aizstāj ar šādu:

"1. Dalībvalstis nodrošina, ka izmeklēšana vai saukšana pie krimināltbildības par nodarījumiem, kas minēti 2. un 3. pantā un 18.a panta 1. punktā, nav atkarīga no nodarījumā cietušā iesnieguma vai izvirzītās apsūdzības un ka kriminālprocesu var turpināt arī tad, ja cietušais atsauc savu paziņojumu.";

b) panta 3. punktu aizstāj ar šādu:

"3. Dalībvalstis veic vajadzīgos pasākumus, lai nodrošinātu, ka personas, nodaļas vai dienesti, kas ir atbildīgi par 2. un 3. pantā minēto nodarījumu izmeklēšanu vai saukšanu pie krimināltbildības par tiem, ir attiecīgi apmācīti. Dalībvalstis nodrošina, ka personām, nodaļām vai dienestiem, kas izmeklē 2. un 3. pantā minētos nodarījumus un sauc pie krimināltbildības par tiem, ja minētie nodarījumi ir izdarīti vai veicināti, izmantojot informācijas vai komunikācijas tehnoloģijas, ir atbilstīgas zināšanas un tehnoloģiskās spējas. Dalībvalstis tiek mudinātas attiecīgā gadījumā un saskaņā ar savām valstu tiesību sistēmām tiesībaizsardzības iestādēs un prokuratūrās izveidot specializētas vienības.";

8) direktīvas 10. pantu groza šādi:

a) panta 1. punkta ievaddaļu aizstāj ar šādu:

"1. Dalībvalstis veic vajadzīgos pasākumus, lai noteiktu savu jurisdikciju attiecībā uz nodarījumiem, kas minēti 2. un 3. pantā un 18.a panta 1. punktā, ja:";

b) panta 2. punkta ievaddaļu aizstāj ar šādu:

"2. Dalībvalsts informē Komisiju, ja tā pieņem lēmumu noteikt plašāku jurisdikciju attiecībā uz 2. un 3. pantā un 18.a panta 1. punktā minētajiem nodarījumiem, kas izdarīti ārpus tās teritorijas, *inter alia*, ja:";

9) direktīvas 11. pantu groza šādi:

a) panta 1. punktu aizstāj ar šādu:

"1. Dalībvalstis veic vajadzīgos pasākumus, lai nodrošinātu, ka cietušajiem tiek sniegta specializēta palīdzība un atbalsts, īstenojot uz cietušo vērstu un dzimumu, invaliditātes un bērna vajadzību aspektā sensitīvu pieeju pirms kriminālprocesa, tā laikā un atbilstīgu laiku pēc kriminālprocesa pabeigšanas, lai cietušie varētu īstenot tiesības, kas paredzētas Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvā 2012/29/ES (*) un šajā direktīvā.

(*) Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva 2012/29/ES (2012. gada 25. oktobris), ar ko nosaka noziegumos cietušo tiesību, atbalsta un aizsardzības minimālos standartus un aizstāj Padomes Pamatlēmumu 2001/220/TI (OV L 315, 14.11.2012., 57. lpp.).";

b) panta 4. un 5. punktu aizstāj ar šādiem:

"4. Dalībvalstis veic vajadzīgos pasākumus, lai ar normatīvajiem un administratīvajiem aktiem izveidotu vienu vai vairākus mehānismus, kuru mērķis ir agrīni atklāt un identificēt cietušos un sniegt palīdzību un atbalstu identificētiem cietušajiem un par cietušajiem uzskatītajām personām, sadarbojoties ar attiecīgām atbalsta organizācijām, un lai ieceltu kontaktpunktu cietušo pārrobežu nosūtīšanai.

Nosūtīšanas mehānismiem, kas darbojas saskaņā ar šo punktu, ir vismaz šādi uzdevumi:

a) noteikt minimālos standartus attiecībā uz cietušo atklāšanu un agrīnu identificēšanu un pielāgot šādas atklāšanas un identifikācijas procedūras dažādiem ekspluatācijas veidiem, kurus reglamentē šī direktīva;

b) nosūtīt cietušo visatbilstošākā atbalsta un palīdzības saņemšanai;

c) izveidot sadarbības mehānismus vai protokolus ar patvēruma iestādēm, lai nodrošinātu, ka palīdzība, atbalsts un aizsardzība tiek sniegta cilvēku tirdzniecībā cietušajiem, kuriem arī ir vajadzīga starptautiskā aizsardzība vai kuri vēlas pieteikties šādai aizsardzībai, ņemot vērā cietušā individuālos apstākļus.

5. Palīdzības un atbalsta pasākumus, kas minēti 1. un 2. punktā, sniedz ar attiecīgās personas piekrišanu un viņu par to informējot, un tajos paredz vismaz tādu dzīves līmeni, kas var nodrošināt cietušajiem iztikas līdzekļus, nosakot, piemēram, pasākumus, ar ko viņiem nodrošina pienācīgu un drošu izmitināšanu, tostarp patversmēs un citās atbilstīgās pagaidu izmitināšanas vietās, un materiālo palīdzību, kā arī nepieciešamo medicīnisko aprūpi, tostarp psiholoģisko palīdzību, konsultācijas un informāciju, kā arī attiecīgā gadījumā rakstveida un mutiskās tulkošanas pakalpojumus.";

c) pantā iekļauj šādu punktu:

"5.a Šā panta 5. punktā minētās patversmes un citas atbilstīgas pagaidu izmitināšanas vietas nodrošina pietiekamā skaitā un tās ir viegli pieejamas par cilvēku tirdzniecības upuriem uzskatītām personām un cilvēku tirdzniecībā cietušajiem. Patversmēs un citās atbilstīgās pagaidu izmitināšanas vietās šīm personām palīdz atgūties, nodrošinot pienācīgus un piemērotus dzīves apstākļus, lai tās varētu atgriezties patstāvīgā dzīvē. Tās arī aprīko, ņemot vērā bērnu, tostarp bērnu, kuri ir cilvēku tirdzniecības upuri, īpašās vajadzības.";

d) panta 6. punktu aizstāj ar šādu:

"6. Šā panta 5. punktā minētā informācija attiecīgos gadījumos ietver informāciju par nogaidīšanas laikposmu un laikposmu, kas nepieciešams, lai atgrieztos normālā sabiedriskajā dzīvē, ievērojot Direktīvu 2004/81/EK, un informāciju par iespēju piešķirt starptautisku aizsardzību, ievērojot Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (ES) 2024/1347 (*) un Regulu (ES) 2024/1348 (**) vai ievērojot citus starptautiskos instrumentus vai līdzīgus valstu noteikumus.

(*) Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2024/1347 (2024. gada 14. maijs) par standartiem, lai trešo valstu valstspiederīgos vai bezvalstniekus kvalificētu kā starptautiskās aizsardzības saņēmējus, par bēgļu vai personu, kas tiesīgas saņemt alternatīvo aizsardzību, vienotu statusu, un par piešķirtās aizsardzības saturu, un ar ko veic grozījumus Padomes Direktīvā 2003/109/EK un atsauc Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvu 2011/95/ES (OV L, 2024/1347, 22.5.2024., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1347/oj).

(**) Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2024/1348 (2024. gada 14. maijs), ar ko izveido kopīgu procedūru starptautiskajai aizsardzībai Savienībā un atceļ Direktīvu 2013/32/ES (OV L, 2024/1348, 22.5.2024., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1348/oj).";

10) iekļauj šādu pantu:

"*11.a pants*

Cilvēku tirdzniecībā cietušie, kam varētu būt vajadzīga starptautiskā aizsardzība

1. Dalībvalstis nodrošina papildināmību un koordināciju starp iestādēm, kas iesaistītas cilvēku tirdzniecības apkarošanas darbībās, un patvēruma iestādēm.

2. Dalībvalstis nodrošina, ka cilvēku tirdzniecībā cietušie var izmantot savas tiesības pieteikties starptautiskajai aizsardzībai vai līdzvērtīgam nacionālajam statusam, tostarp, ja cietušais saņem palīdzību, atbalstu un aizsardzību kā par cilvēku tirdzniecībā cietušo uzskatīta persona vai kā identificēts cilvēku tirdzniecībā cietušais.";

11) direktīvas 12. panta 1. punktu aizstāj ar šādu:

"1. Šajā pantā minētos aizsardzības pasākumus piemēro papildus tiesībām, kas noteiktas Direktīvā 2012/29/ES.";

12) direktīvas 13. pantam pievieno šādu punktu:

"3. Dalībvalstis nodrošina, ka nodarījumu ziņošanas procedūras saskaņā ar šo Direktīvu ir drošas, tiek veiktas konfidenciāli saskaņā ar valstu tiesību aktiem, ir izstrādātas un piekļūstamas bērniem draudzīgā veidā un tajās izmanto valodu, kas atbilst bērnu, kuri ir cilvēku tirdzniecībā cietušie, vecumam un briedumam.";

13) direktīvas 14. panta 1., 2. un 3. punktu aizstāj ar šādiem:

"1. Dalībvalstis veic vajadzīgos pasākumus, lai nodrošinātu, ka īpašie pasākumi bērnu, kas ir cilvēku tirdzniecībā cietušie, īstermiņa un ilgtermiņa aizsardzībai un atbalstam viņu fiziskās un psiholoģiski sociālās atveseļošanās laikā tiek īstenoti pēc katra bērna, kas ir cilvēku tirdzniecībā cietušais, īpašo apstākļu individuālas izvērtēšanas, pienācīgi ņemot vērā bērna viedokli, vajadzības un bažas, lai bērnam rastu ilgtermiņa risinājumu, tostarp programmas, kas atbalsta viņu pāreju uz emancipāciju un pilngadību, lai nepieļautu atkārtotu nonākšanu cilvēku tirdzniecībā. Saskaņā ar valstu tiesību aktiem dalībvalstis saprātīgā laikposmā nodrošina piekļuvi izglītībai bērniem, kas ir cilvēku tirdzniecībā cietušie, vai cilvēku tirdzniecībā cietušo bērniem, kuri saskaņā ar 11. pantu saņem palīdzību un atbalstu.

2. No brīža, kad iestādes identificējušas bērnu, kas ir cilvēku tirdzniecībā cietušais, dalībvalstis viņam ieceļ aizbildni vai pārstāvi gadījumos, kad saskaņā ar attiecīgās valsts tiesību aktiem personām, kam ir vecāku atbildība, interešu konflikts starp tām un bērnu, kas ir cilvēku tirdzniecībā cietušais, liedz nodrošināt bērna intereses un/vai pārstāvēt bērnu. Dalībvalstis nodrošina, ka interešu konflikta gadījumā starp aizbildni vai pārstāvi un bērnu, kas ir cilvēku tirdzniecībā cietušais, tiek iecelts cits aizbildnis vai pārstāvis.

3. Ja tas ir vajadzīgs un iespējams, dalībvalstis veic pasākumus, lai nodrošinātu palīdzību un atbalstu bērna, kas ir cilvēku tirdzniecībā cietušais, ģimenei, ja ģimene uzturas dalībvalsts teritorijā. Konkrēti, ja tas ir vajadzīgs un iespējams, dalībvalstis šīm ģimenēm piemēro Direktīvas 2012/29/ES 4. pantu.";

14) direktīvas 17. un 18. pantu aizstāj ar šādu:

"*17. pants*

Kompensācija cietušajiem

Dalībvalstis nodrošina, lai cilvēku tirdzniecībā cietušajiem būtu piekļuve pastāvošajām shēmām, kas paredz kompensācijas ar nodomu veiktos vardarbīgos noziegumos cietušajiem. Lai izmaksātu kompensāciju cietušajiem, dalībvalstis var izveidot valsts fondu cietušajiem vai līdzīgu instrumentu saskaņā ar valstu tiesību aktiem.

18. pants

Preventīvie pasākumi

1. Dalībvalstis, ņemot vērā dažādu ekspluatācijas veidu īpatnības, veic atbilstīgus pasākumus piemēram, izglītības, apmācības un kampaņu pasākumus, attiecīgā gadījumā īpašu uzmanību pievēršot tiešsaistes dimensijai, lai vājinātu un samazinātu pieprasījumu, kas veicina visu veidu ekspluatāciju saistībā ar cilvēku tirdzniecību.

2. Dalībvalstis veic atbilstīgus dzimumsensitīvus un bērniem draudzīgus pasākumus, tostarp ar interneta starpniecību, piemēram, informētības un izpratnes vairošanas kampaņas, pētniecības un izglītības programmas, tostarp digitālās pratības un prasmju veicināšanu, un attiecīgā gadījumā sadarbojoties ar attiecīgām pilsoniskās sabiedrības organizācijām un citām ieinteresētajām personām, piemēram, privāto sektoru, lai vairotu izpratni un samazinātu risku, ka cilvēki, īpaši bērni un personas ar invaliditāti, varētu kļūt par cilvēku tirdzniecības upuriem.";

15) iekļauj šādus pantus:

"*18.a pants*

Nodarījumi, kas saistīti ar tādu pakalpojumu izmantošanu, ko sniedz cilvēku tirdzniecībā cietušais

1. Dalībvalstis veic vajadzīgos pasākumus, lai nodrošinātu, ka gadījumā, ja tādu pakalpojumu izmantošana, kurus sniedz 2. pantā minētajā nodarījumā cietušais, ir tīša darbība, to uzskata par noziedzīgu nodarījumu, kurā cietušais ir izmantots šādu pakalpojumu sniegšanai un pakalpojumu izmantotājs zina, ka persona, kura sniedz pakalpojumu, ir 2. pantā minētajā nodarījumā cietušais.

2. Dalībvalstis veic vajadzīgos pasākumus, lai nodrošinātu, ka par nodarījumiem, kas noteikti saskaņā ar 1. punktu, piemēro iedarbīgus, samērīgus un atturošus sodus.

18.b pants

Apmācība

1. Dalībvalstis veicina vai piedāvā regulāru un specializētu apmācību speciālistiem, kas varētu nonākt saskarē ar cilvēku tirdzniecībā cietušajiem vai potenciāliem cietušajiem, tostarp iesaistītajiem policijas darbiniekiem, tiesu darbiniekiem, palīdzības un atbalsta dienestiem, darba inspektoriem, sociālajiem dienestiem un veselības aprūpes darbiniekiem, lai viņi spētu novērst un apkarot cilvēku tirdzniecību un lai viņi varētu palīdzēt izvairīties no atkārtotas viktimizācijas, kā arī atklāt, identificēt, atbalstīt un aizsargāt cietušos un palīdzēt tiem. Šādas apmācības pamatā ir cilvēktiesības, tā ir vērsta uz cietušajiem un ir dzimumsensitīva, pielāgota invaliditātei un piemērota bērniem.

2. Neskarot tiesu neatkarību un atšķirības tiesu iestāžu organizācijā Savienībā, dalībvalstis veicina gan vispārēju, gan specializētu apmācību tiesnešiem un prokuroriem, kas iesaistīti kriminālprocesā, lai viņi spētu novērst un apkarot cilvēku tirdzniecību un palīdzēt izvairīties no atkārtotas viktimizācijas, kā arī atklāt, identificēt, atbalstīt un aizsargāt cietušos un palīdzēt tiem. Šādas apmācības pamatā ir cilvēktiesības, tā ir vērsta uz cietušajiem un ir dzimumsensitīva, pielāgota invaliditātei un piemērota bērniem.";

16) direktīvas 19. pantu aizstāj ar šādu:

"*19. pants*

Valstu cilvēku tirdzniecības apkarošanas koordinatori vai līdzvērtīgi mehānismi un neatkarīgas struktūras

1. Dalībvalstis veic vajadzīgos pasākumus, lai izveidotu valstu cilvēku tirdzniecības apkarošanas koordinatorus un līdzvērtīgus mehānismus un tiem nodrošinātu pietiekamus resursus, kas nepieciešami efektīvai to pienākumu izpildei. Valstu cilvēku tirdzniecības apkarošanas koordinatori vai līdzvērtīgi mehānismi sadarbojas ar attiecīgām valsts, reģionālām un vietējām struktūrām un aģentūrām, jo īpaši ar tiesībaizsardzības iestādēm, valstu nosūtīšanas mehānismiem un attiecīgām pilsoniskās sabiedrības organizācijām, kuras darbojas šajā jomā.

2. Valstu cilvēku tirdzniecības apkarošanas koordinatoru vai līdzvērtīgu mehānismu uzdevumi ietver cilvēku tirdzniecības tendenču izvērtējuma veikšanu, cilvēku tirdzniecības apkarošanas pasākumu rezultātu novērtēšanu, tostarp statistikas apkopošanu ciešā sadarbībā ar attiecīgām pilsoniskās sabiedrības organizācijām, kas darbojas šajā jomā, un ziņojumu sniegšanu.

Valstu cilvēku tirdzniecības apkarošanas koordinatoriem vai līdzvērtīgiem mehānismiem var būt arī šādi uzdevumi:

a) izstrādāt ārkārtas rīcības plānus, lai novērstu cilvēku tirdzniecības draudus liela mēroga ārkārtas situācijās;

b) veicināt, koordinēt un attiecīgā gadījumā finansēt programmas cīņai pret cilvēku tirdzniecību.

3. Dalībvalstis var arī izveidot neatkarīgas struktūras, kuru uzdevums var būt uzraudzīt cilvēku tirdzniecības apkarošanas pasākumu īstenošanu un ietekmi, iesniegt ziņojumus par jautājumiem, kam kompetentajām valstu iestādēm jāpievērš īpaša uzmanība, un veikt cilvēku tirdzniecības pamatcēloņu un tendenču novērtēšanu. Ja šāda neatkarīga struktūra ir izveidota, dalībvalstis var tai uzticēt vienu vai vairākus no 2. punktā minētajiem uzdevumiem.";

17) iekļauj šādus pantus:

"*19.a pants*

Datu vākšana un statistika

1. Dalībvalstis nodrošina tādas sistēmas ieviešanu, ar kuras palīdzību reģistrē, ģenerē un sniedz anonimizētus statistikas datus, lai uzraudzītu savu sistēmu iedarbīgumu šajā direktīvā minēto nodarījumu apkarošanā.

2. Šā panta 1. punktā minētajos statistikas datos iekļauj vismaz šādus centrālajā līmenī pieejamos datus:

a) reģistrēto identificēto direktīvas 2. pantā minētajos nodarījumos cietušo skaits un par šādos nodarījumos par cietušajiem uzskatīto personu skaits, iedalot pēc reģistrējošās organizācijas, dzimuma, vecuma grupām (bērns/pieaugušais), valstspiederības un ekspluatācijas veida, saskaņā ar valstu tiesību aktiem un praksi;

b) par 2. pantā minētajiem nodarījumiem aizdomās turēto personu skaits, iedalot pēc dzimuma, vecuma grupām (bērns/pieaugušais), valstspiederības un ekspluatācijas veida;

c) to personu skaits, kuras sauktas pie kriminālatbildības par 2. pantā minētajiem nodarījumiem, iedalot pēc dzimuma, vecuma grupām (bērns/pieaugušais), valstspiederības, ekspluatācijas veida un galīgā lēmuma par kriminālvajāšanu būtības;

d) lēmumu par kriminālvajāšanu skaits (t.i. apsūdzības par 2. pantā minētajiem nodarījumiem, apsūdzības par citiem noziedzīgiem nodarījumiem, lēmumi neizvirzīt apsūdzību un citi);

e) par 2. pantā minētajiem nodarījumiem notiesāto personu skaits, iedalot pēc dzimuma, vecuma grupām (bērns/pieaugušais) un valstspiederības;

f) tiesas spriedumu (t.i. attaisnojošu, notiesājošu un citu) skaits par 2. pantā minētajiem nodarījumiem;

g) par 18.a panta 1. punktā minētajiem nodarījumiem aizdomās turēto, pie kriminālatbildības saukto un notiesāto personu skaits, iedalot pēc dzimuma un vecuma grupām (bērns/pieaugušais).

3. Dalībvalstis katru gadu principā līdz 30. septembrim, bet, ja tas nav iespējams, vēlākais līdz 31. decembrim, iesniedz Komisijai 2. punktā minētos statistikas datus par iepriekšējo gadu.

19.b pants

Valsts cilvēku tirdzniecības apkarošanas rīcības plāns

1. Dalībvalstis līdz 2028. gada 15. jūlijam pieņem savus valstu cilvēku tirdzniecības apkarošanas rīcības plānus, kas izstrādāti un īstenoti, apspriežoties ar valsts cilvēku tirdzniecības apkarošanas koordinatoriem vai līdzvērtīgiem mehānismiem, kas minēti 19. pantā, neatkarīgajām struktūrām un attiecīgajām ieinteresētajām personām, kas darbojas cilvēku tirdzniecības novēršanas un apkarošanas jomā. Dalībvalstis nodrošina, ka valstu cilvēku tirdzniecības apkarošanas rīcības plāni tiek regulāri – ne retāk kā reizi piecos gados – pārskatīti un atjaunināti.

2. Valstu cilvēku tirdzniecības apkarošanas rīcības plānos var iekļaut šādus elementus:

a) mērķi, prioritātes un pasākumi, ar ko vēršas pret cilvēku tirdzniecību visu veidu ekspluatācijas nolūkā, tostarp konkrēti pasākumi attiecībā uz cietušajiem bērniem;

b) preventīvi pasākumi, piemēram, izglītība, izpratnes veicināšanas kampaņas un apmācība, un attiecīgā gadījumā preventīvi pasākumi kā daļa no ārkārtas reaģēšanas uz cilvēku tirdzniecības riskiem, kas radušies humanitāras krīzes dēļ;

c) pasākumi, kas vērsti uz to, lai stiprinātu cīņu pret cilvēku tirdzniecību, tostarp lai uzlabotu cilvēku tirdzniecības lietu izmeklēšanu un kriminālvajāšanu un pārrobežu sadarbību;

d) pasākumi, kas vērsti uz to, lai stiprinātu cilvēku tirdzniecībā cietušo agrīnu identificēšanu un palīdzības, atbalsta un aizsardzības nodrošināšanu tiem;

e) procedūras, kā regulāri uzraudzīt un izvērtēt valstu cilvēku tirdzniecības apkarošanas rīcības plānu īstenošanu.

3. Savus valstu cilvēku tirdzniecības apkarošanas rīcības plānus un jebkādus to atjauninājumus dalībvalstis paziņo Komisijai trijos mēnešos pēc to pieņemšanas.

4. Valstu cilvēku tirdzniecības apkarošanas rīcības plāni ir publiski pieejami.";

18) direktīvas 20. pantu aizstāj ar šādu:

"*20. pants*

Savienības cilvēku tirdzniecības apkarošanas stratēģijas koordinācija

1. Lai sniegtu ieguldījumu koordinētā un saliedētā Savienības cilvēku tirdzniecības apkarošanas stratēģijā, dalībvalstis atvieglo darbu, ko veic ES cilvēku tirdzniecības apkarošanas koordinators (ES CTAK). Konkrēti, dalībvalstis ES cilvēku tirdzniecības apkarošanas koordinatoram nosūta vismaz 19. pantā minēto informāciju.

2. Lai nodrošinātu saskaņotu un visaptverošu pieeju, ES CTAK nodrošina koordināciju ar valsts cilvēku tirdzniecības apkarošanas koordinatoriem vai līdzvērtīgiem mehānismiem, neatkarīgām struktūrām, Savienības aģentūrām un attiecīgām pilsoniskās sabiedrības organizācijām, kas darbojas šajā jomā, tostarp, lai ES CTAK Komisijas reizi divos gados sagatavotajos ziņojumos sniegtu ieguldījumu par cilvēku tirdzniecības apkarošanā panākto progresu.";

19) direktīvas 23. pantam pievieno šādu punktu:

"3. Komisija līdz 2030. gada 15. jūlijam iesniedz Eiropas Parlamentam un Padomei ziņojumu, kurā novērtē, kādā mērā dalībvalstis ir veikušas vajadzīgos pasākumus, lai izpildītu šīs direktīvas prasības, un novērtē šo pasākumu ietekmi."

2. pants

Transponēšana

1. Dalībvalstīs stājas spēkā normatīvie un administratīvie akti, kas vajadzīgi, lai izpildītu šīs direktīvas prasības līdz 2026. gada 15. jūlijam. Dalībvalstis par to tūlīt informē Komisiju.

Kad dalībvalstis pieņem minētos noteikumus, tajos ietver atsauci uz šo direktīvu vai arī šādu atsauci pievieno to oficiālajai publikācijai. Dalībvalstis nosaka paņēmienus, kā izdarāma šāda atsauce.

2. Dalībvalstis dara Komisijai zināmus to valstu tiesību aktu galvenos noteikumus, ko tās pieņem jomā, uz kuru attiecas šī direktīva.

3. pants

Stāšanās spēkā

Šī direktīva stājas spēkā divdesmitajā dienā pēc tās publicēšanas *Eiropas Savienības Oficiālajā Vēstnesī*.

4. pants

Adresāti

Šī direktīva ir adresēta dalībvalstīm saskaņā ar Līgumiem.

Briselē, 2024. gada 13. jūnijā

Eiropas Parlamenta vārdā –	*Padomes vārdā –*
priekšsēdētāja	*priekšsēdētāja*
R. METSOLA	H. LAHBIB